

EVOLUCIJA ČLOVEKA

Večkrat slišimo, da se je človek razvil iz opice. Danes poznamo več kot 150 vrst opic. Človeku so najbolj podobni šimpanzi, gorile in orangutani. Te imenujemo človeku podobne opice.

Nobena od danes živečih opic pa ne more biti naš prednik, saj živijo v današnjem času. Tako kot mi, so tudi one potomke prvih opic, ki so se pojavile pred več kot 35 milijoni let. Prve človeku podobne opice so bili driopiteki oziroma hrastove opice, ki so živeli pred 10 do 20 milijoni let.

Charles Darwin je postavil hipotezo, da se vrste spreminjajo v dolgih časovnih obdobjih. Čeprav v začetku še ne omenja človeka, pa je postavil temelj evolucijskemu razvoju.

DREVO ČLOVEKA

Darwinova teorija o evoluciji človeka pa temelji na domnevi, da so obstajale prehodne vrste človeka, katere so ga ustvarile takega, kakršen je danes.

Na podlagi te poteze so ustvarili 5 osnovnih kategorij:

- Avstralopitek
- Spretni človek
- Pokončni človek
- Neandertalec
- Pametni človek

Avstralopitek

Zadnja živalska oblika pred nastankom človeka je bila avstralopitek ali južna opica. Prve najdbe avstralopitka sodijo že v leto 1924. Mary in Louis Leakey sta leta 1979 našla odtise stopinj treh osebkov te vrste na območju Laetoli v Severni Tanzaniji. Ti osebki naj bi hodili vzravnano, uporabljali naj roke za prenašanje bremen in si nabirali hrano. Kot orodje naj bi uporabljali kosti in veje.

Spretni človek

Spretni človek je bil doma iz Kenije in severne Tanzanije. Uporabljal je preprosto kamnito orodje, njegova lobanja pa je bila presenetljivo podobna lobanji današnjega človeka.

Velik je bil 1,2 – 1,25 m. Lahko je popolnoma iztegnil noge, kar avstralopitek ni mogel. Roke je imel spretnejše kot sodobniki in uporabljal je preprosto kamnito orodje, kot je prodnjak.

Pokončni človek

Pokončni človek se je razvil iz spretnega človeka. Pokončni človek je bil v marsičem podoben današnjemu človeku, po drugi strani pa je kazal podobne značilnosti kot opice.

Pokončni človek je živel pred 1,2 – 2 milijoni let v različnih delih Afrike. Pokončni človek je bil visok 1,6 – 1,7 m. Uporabljal je boljša orodja, kot so pestenjaki.

Neandertalec

Prve fosilne ostanke neandertalca so odkrili delavci v kamnolomu v dolini Neander v Nemčiji. Ta vrsta človeka je bila zelo prilagojena na hladna območja (npr.: imel je zelo močne kosti in mišice, plosko čelo, močne nadočesne loke, velik nos ...). Neandertalec ni mogel razločno govoriti, namesto tega pa je uporabljal mimiko.

Pametni človek

Geološko najstarejše oblike pametnega človeka se neposredno navezujejo na oblike pokončnega človeka. Pokazale so se v različnih delih sveta, v različnih podvrstah in povzročile znanstvenikom nemalo preglavic pri uvrščanju v rodovnik. Na koncu so ga uvrstili v eno izmed vej mislečega človeka. Razvil naj bi se pred 95. 000 leti. Njegovo orodje je dobivalo estetski videz.

Kako se bo razvijal človek v prihodnosti?

V 20. stoletju se je v mnogih deželah sveta povprečna višina človeka povečala že za skoraj 10 cm. Ali je to znamenje izredno hitre evolucije? Ali bomo rasli še naprej? V resnici ne gre za evolucijo. Ljudje so le spremenili prehrano in način življenja.

Viri:

- BAPTISTE DE PANAFIEU, Jean. Evolucija: Nenavadna družina. 1. natis. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 1997.

- CREMO, Michael A.; THOMPSON, Richard L. Prikrita zgodovina človeške rase. Ljubljana: založba Ara, 2001.
- HAUPT, Wolfgang. Biologija. 1. izdaja. Ljubljana: Mohorjeva založba, 1994.
- NOVAK, Bernarda. Biologija: učbenik za 8. razred devetletne OŠ. 1. izdaja. Ljubljana: DZS, 2004.